

DE RTIGJAARIGE
Z E E R E I Z E N

V A N

H. V O G E L,

N E V E N S

Z I J N L E E V E N.

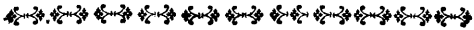
T W E E D E D E E L,

NAAR LISBON, OVER VILLA DE CONDE, O PORTO,
ENZ. — NAAR DE KAAP DE GOEDE HOOP, BA-
TAVIA, SUMATRA, DE MOLUKSCHE EN BANDA-
EILANDEN. VAN BATAVIA NAAR ISLE DE FRAN-
CE, DE KAAP DE GOEDE HOOP, NAAR IERLAND.

IN DEN HAAGE, BIJ
J. C. L E E U W E S T Y N,

M D C C K C V I I I.

DERDE HOOFDDEEL.

Verblijf aan de Kaap de goede hoop, en terugreis naar Europa.

Het was op eenen schoonen morgen van den elfden van bloeimaand, dat ik met ISABELLA in de kaapstad aankwam; mijne eerste zorg was, eene woning te zoeken, zo als ik die gedurende ons verblijf alhier agtte nodig te hebben. Dewijl de Hollanders alhier, schoon zij in aanzien en bemiddeld zijn, het niet onvoeglijk oordelen, bij het aankomen van een vreemd schip, een gedeelte van hun huis te verhuuren, vond ik ook aanstonds twee bekwaame kamers. Deze gewoonte is hier zo algemeen en heeft zo weinig veragelijks in zig, dat, behalven den gouverneur en nog een paar andere lieden van rang, alle inwoners alhier er gebruik van maken. Men neemt daaromtrent het volgende in agt: Een scheepskapitein en andere lieden van stand nemen hunnen intrek in een huis, eeten en drinken met den huiswaerd, en betalen bij hun vertrek, ieder perfoon, eene spaansche mat (ruim eenen hollandschen rijksdaler) voor elken dag. Deze prijs is zo vastgesteld,

kende en ten aanzien van elke verbetering afgunstige regering, door welke het van manufakturen zo wel, als van den handel, ja zelfs van veele takken van den landbouw ganschlijk terug gehouden word, op eene verbazende wijze aangewasfen; en buiten allen twijfel zou de bevolking nog veel grooter zijn, indien de volkplantingen der Hollanders in Asië niet veele jonge lieden verleidden, om uit het gezondste land zig naar de dodelijkste gewesten te begeven.

Voor de aankomst der Hollanders was dit gewest vol wilde dieren, die egter allengs landwaard in trekken. De merkwaardigsten zijn:

1. De olyfant, die hier egter niet meer dan twaalf voeten hoog word; hij is, zegt men, ook niet zo bekwaam, als die van Asië, waarfchijnlijk wijl de bestuurders zeer onbekwaam zijn. Want, dat de olyfanten in dit waerelddeel gezelligheid bezitten, hebben de voormalige Karthaginenfen bewezen, welken deze dieren zeer wél tot den oorlog en tot huislijke dienften bekwaam maakten.

2. Het rivierpaerd, hippopotamus. Dit dier, hetwelk, gelijk bekend is, naast den olyfant het grootste viervoetig dier is, was hier ook zeer menigvuldig, doch zedert dat de Hollanders er sterk jagt op gemaakt hebben, laat er zig zelden een zien. Men vind ze thans nergens, dan in de bergrivier.

3. De giraffe of kameelpanther. Van deze schoone fchepzels, die, gelijk men weet, de hoogfte viervoetige dieren zijn, vind men er nog veelen in de binnenlandfreetken; zij hebben roodagtig witte, bruingevlakte haïren, twee kleine hoornen voor den kop, eenen langen hals, en hunne voorvoeten zijn langer, dan de agtervoeten; want de eerften hebben de lengte van vijf en de laaftten nauwlijks van vier ellen. Hun gang is langzaam en flingerend, en als zij willen drinken of grazen, moeten zij knielen. Zij werpen alle jaaren een jong, worden, zo men meent, dertig jaaren oud, en zijn zeer zagtaartig en onfchadelijk, doch zeer vreesagtig en angftig.

4. De neushoorn, rhinoceros, is bijna zo groot als een olyfant. Wegens zijnen hoorn van anderhalve el op den neus heeft dit dier een vreeslijk voorkomen, te meer, wijl zijn kop in eenen kleinen fnuit eindigt; want zijne bovenlip fteekt een weinig over de onderlip uit, en eindigt in eenen fpitzen, fnavelvormigen, zeer beweeglijken haak, dien het kan verlengen en verkorten. Het heeft lange ftijve ooren, zeer kleine oogen, eene donkergrauwe, haïrlooze rimpelige huid, dikke beenen van omtrent anderhalve el en eenen buik, die bijna op den grond hangt. Het werpt alle jaaren een jong en word veertig tot vijftig jaaren oud. Het onthoud zig bij rivieren en moerassen, wentelt zig gaern in flijk,

en vreest noch menschen, noch dieren. Als het beledigt word, maakt het een schriklijk getier en rukt alles ter neder, wat hem ontmoet. Om die reden kan men het noch tot trekken, noch tot dragen gebruiken, maar men dood het gemeenlijk en eet zijn vleesch. Zijne huid, welke de hardste onder al de dieren huiden is, word tot riemen, kannen, schotels, tenten en klederen gebruikt. Het geschreeuw van dit gedrogtlijk schepzel gelijkt veel naar het knorren van een varken.

5. Buffels, waarvan hier eenigen van eene vreeslijke grootte gezien worden, voornaamlijk in de zuidoostlijke streek van baai fals; zij zijn zo schuw, dat men ze niet kan naderen. De voorkop van dit dier is met lange zwarte haïren, maar de kin, de onderzijde van den hals en de koscem zijn met lange afhangende grove haïren van dezelfde koleur bedekt. Van de hoornen langs het bovenste van den hals, tot in het midden van den rug, is eene zeer dunne zwarte maan. Het lijf is met korte donkere aschverwige haïren bezet, de staert is aan het einde bijna bloot en aschgrauw, maar het overige gedeelte vol lange zwarte haïren. Zij hebben eene dikke taaije huid. Geene der grootsten heeft van den neus tot aan den staert de lengte van agt voeten. Hunne hoogte is ruim vijf voeten. De kop is één voet en negen duimen lang en de staert over de drie voeten.

ten. Zij laten den kop hangen, zijn van aanzien woedend en boosaartig en voor de reizigers zeer gevaarlijk. Zij luisteren heimlijk in de bosfchen en vallen dan onverhoeds op den reiziger aan, dien zij met zijne paerden en trekosfen onder de voeten treden; weshalven men deze dieren moet vermijden. Zij zijn zo snel en sterk, dat een jonge driejarige buffel, die met zes tamme osfen voor eenen wagen gespannen is, door derzelver veerende kracht niet van de plaats zou kunnen gebragt worden. De leeuw, die den sterksten tammen os met eenen slag van den klauw den rugstreng kan verbreken, kan de buffels niet doden, ten zij hij hun op het lijf springt, en hen verftikt, door zijne klauwen in den neus en muil van het dier te slaan. Dit zelfs mislukt den leeuw nog dikwijls; doch hij laat dan evenwel de tekens van zijne woede in den neus en muil van het dier. De buffel wentelt gaern in het slijk; zijn vleesch is grof, maar zeer sappig, en het smaakt als wildbraad.

6. Coedoes of condoma, een der schoonste dieren op de waereld; het heeft de grootte van een hert, waar naar het ook gelijkt, wat den kop en de beenen betreft, maar het heeft twee gedraaide hoornen van drie voeten lengte, en aan de kin eenen langen baard, om welke reden het ook de kaapsche geit genaamd word.

7. De gazelle, waarvan men hier agt of negen soor-

foorten telt. Het is een fraai vlug dier, in grootte, koleur en gedaante naar een rhee gelijkende; doch heeft geen gewigt met takken, maar enkel holle hoornen, gelijk de geitenbok; de haïren zijn zo fijn als zijde. De inwoners vangen ze jong, maken ze tam en fokken ze onder de andere huisdieren op; maar de ouden vangen zij op de jagt met list en geweld, zij laten ook wel geleerde valken en luipaerden op dezelve los. De valken halen dezen dieren de oogen uit, en de luipaerden verscheuren ze, of houden ze ten minsten zo lange vast, tot dat de jager komt en ze dood.

8. De Zebra, of zo als zommigen dit dier noemen, de kaapsche ezel, heeft alleen de lange ooren, den grooten muil en den staert van den ezel. De zebra is een der schoonste dieren op de waereld. Het heeft eene zwarte streep over den rug, van welken zwarte en witte streepen over de zijden lopen.

9. Geon, een dier van de grootte eens ezels, hetwelk van den stier de sterkte van den kop en der hoornen, van het hert de vlugheid en het haïr, en van het paerd de schoonheid der maanen, des lijfs en des staerts heeft.

10. De groote gerbo of de groote springrot, bij de Hottentotten aardmannetje genaamd: een dier zo groot als een haas met aschgrauwe haïren. De agterpooten van hetzelfde zijn veel langer

ger dan de voorpooten, en het moet dus altijd springen, waarvan het ook den naam draagt. Men zegt, dat het springen van dertig voeten kan doen. Behalven deze wilde dieren zijn hier nog veele andere foorten, als tygers, hyena's, jakhalzen enz.

Er zijn tweederlei foorten van hyena's. De eene word de wolfshyena genaamd, wyl zij veel van den wolf heeft; zij is klein, ruig, grauw, agter over den rug en bij de heupen zwart gestreept, met eenen wolfsmuil voorzien, en heeft op den rug borstels bijna als een varken. De andere is de gevlake groote hyena met een langen kop en grooten muil en eene foort van borstels op den rug, waarvan de haïren egter veel weeker zijn, dan van de wolfshyena.

Men heeft aan de Kaap ook bijna al het europeesch wild; ten minsten heb ik zwijnen, herten, haazen, rheën enz. in troppen van tweehonderd bij elkander gezien. Struisvogels zijn er in menigte. Zij zijn zo groot als een mensch en wegen zeventig tot tachtig ponden. Hij eet kruiden, gras, zaaden en nooten, ook andere boomvrugten, en wyl hij zelden daarvan verzadigd word, eet hij nog steenen, hout, beenderen, leder, stukken ijzer, koper, tin, lood en glas. Hij kan zestig tot zeventig jaaren oud worden. De kop gelijkt veel naar dien van eene gans; hij heeft eenen korten, krommen en spitzen

zen snavel; de ooren liggen geheel bloot; de boven oogleden zijn beweeglijk en even als bij de menschen met haïren bezet; hij kan ook, even als de mensch, dezelfde voorwerpen met beide oogen te gelijk zien. De hals is zeer lang en dun en nevens het grootste gedeelte van het lijf met dikke witte haïren bedekt; de staert en de vleugels bestaan voor het grootste gedeelte uit fraaije witte en ten deele ook uit zwarte en grauwe vederen. Het is om deze vederen, dat hij vervolgd en gedood word. De beenen zijn geheel kaal en zeer lang en hebben slegts twee teenen; doch hij kan zeer snel lopen. Van de schaa-len der eijeren, van welken hij er jaarlijks vijfën-twintig legt, maakt men allerlei drinktuig. De Schorpioenen, die gestadig op vliegen en spin-nen jagt maken, zijn hier zeer veel. Wat der-zelver gedaante en levenswijze betreft, hier in hebben zij veel met de kreeften gemeen, en zij veranderen ook jaarlijks van schaa-len; doch ten aanzien van den staert en eenige andere kentekens, zijn zij wezenlijk van dezelve onderscheiden. De schorpioen heeft agt pooten, en aan den voor-kop, die niet spits toeloopt, maar breed en stomp is, een paar dikke schaaren, even als die der kreeften, en daar en boven nog twee schaaren-vormige voelers. Te wederzijde van het borst-stuk, waaraan de kop zit, staan drie en op den rug nog twee oogen: maar men heeft ook zes-
oogi-

oogige fchorpioenen. Het merkwaardigst stuk aan den fchorpioen zijn de borstkammen; waar dezelve toe dienen is nog onbekend; wanneer de fchorpioen leeft en kruipt, of wanneer het dier boos is, beweegt het de baarden dezer kammen gestadig even als een paar kleine vleugels, die hun bepaald getal van stralen of baarden hebben. Zij vertonen zig even als pennebaarden en moeten dus ook een zeker gebruik hebben. Bijzommigen heeft de kam zes, bij andere agt, ook wel tot veertien, ja zelfs tot dertig baarden. Men kan derhalven de soorten hiernaar niet juist genoeg bepalen; want men vind eene soort van fchorpioenen, van welken de een slegts zes, de andere agt baarden heeft. Zelfs is het getal der baarden aan hetzelfde stuk niet gelijk; de eene kam van den fchorpioen heeft zeven, de andere van hetzelfde dier agt baarden.

Het agterlijf bestaat uit zeven ringen; aan den laafsten zit de staert, die egter enkel uit wervel- of bolgewrigten zamengesteld is, zo dat het naar alle zijden kan draaijen; te dien einde zijn de gewrigten met spieragtige vliezen vereenigd. Alle tot hiertoe bekende fchorpioenen hebben niet minder dan zes gewrigten. Het laafste gewrigt is een weinig langwerpiger, dan de anderen, en aan hetzelfde zit de dodelijke angel, eigenlijk een kromme, ongemeen fijn gescherpte haak, die met het langwerpig gewrigt de gedaante van eenen omgebogen glazen kolf heeft. Aan dezen angel zijn

op beide zijden twee kleine ovale openingen, uit dewelken het vergift komt. De wijze hoe de schorpioen steekt, is deze; hij grijpt bij voorbeeld met zijne schaaren eene spin of kleine hagedis, brengt den staert over den rug en kop naar het gevangen dier en steekt het. Op 't oogenblik, dat de wond gemaakt is en de angel daar in steekt, vloeit ook het vergift uit het langwerpig gewrigt, waarin het zig eigenlijk vergadert. Men behoeft slegts het langwerpig gewrigt een weinig te drukken, dan zal men het vergift in twee druppels op beide zijden uit den angel zien komen. Zodra het vergift in het bloed gekomen is, doet het ook bij menschen zijne schadelijke werking.

Het is opmerkelijk, dat dit vergift niet bij alle soorten, niet in elk jaargetij, ook niet in denzelfden trap beschadigend is. De grootste schorpioenen zijn in de heetste gewesten de vergiftigsten. De ondervinding heeft ook geleerd, dat zij alleenlijk eene bepaalde hoeveelheid van zulke vergiftige vogtigheid bij zig hebben. De eerste steek is altijd de gevaarlijkste; als hij zig uitgeput heeft, doet zijn steek geen kwaad meer, en hij moet wagten, tot dat er weder voorraad verzameld is. Jonge duiven, die van hem gestoken waren, storven vijf uren daarna aan stuiptrekkingen. Vliegen, pissebedden en andere infekten, voornaamlijk spinnen zijn het gewoon voedsel dezer dieren. Wanneer eene groote spin onder
hen

hen komt, vallen aanstonds drie of vier haar aan en zuigen haar uit. Maar hetgeen hunne gulzigheid nog meer bewijst, is, dat de ouden niet alleen de jongen, als die beginnen groot te worden, maar ook elkander zonder onderscheid verslinden. Dit is des te vreemder, als men de zeldzaame trouw van het wijfje voor haare kleine jongen daarmede vergelijkt. Als er gevaar is, opent zij den mond, de jongen kruipen er in, zij doet dien toe, en als het gevaar voorbij is, werpt zij ze weder uit. De vrugtbaarheid dezer dieren is verbazend. Zij brengen dikwijls vijftig jongen op eenmaal ter waereld.

Niet minder merkwaerdig is de honigzoeker of honigdas aan de Kaap. De natuur heeft dit zonderling dier bestemd, om de bijën, die haare nesten in de aarde maken, opte zoeken. Hij volgt de bijën, die tegen zonneondergang naar haar nest trekken, of let op den honigkoekoek, die den Hottentotten insgelijks tot een' verrader der bijën dient. Ten einde in het graven bekwaam te zijn, heeft hij korte pooten met vijf teenen, die met lange klauwen of nagels, welker voorste helft uitgehoold is, voorzien zijn. De natuur heeft dit dier met een ruig, dik en taai vel tegen den steek der bijën gewapend, en op deze wijze toegerust leeft het dier alleen van den honig, dien ontelbare zwermen van wilde bijën van duizenden van bloemen zamelen. Het heeft eene bijzondere be-
kwaame

kwaamheid om de plaatzen te ontdekken, alwaar de bijën haaren honig verzamelen. Wijl de bijën haare nesten ook veel in de boomen maken, en hij dezelve niet kan beklimmen, bijt hij in den boom en ontdekt ze hierdoor aan de menschen.

Dit leid mij natuurlijk tot de geschiedenis van den honigwijzer, *Cuculus indicator*; die met de honigfret hetzelfde vaderland heeft. Zijne kolour heeft niets merkwaardigs; hij is ook veel kleiner, dan de europésche kockock, tot welks geslacht hij behoort; maar hij zoekt zijn voedsel op eene indedaad bewonderenswaardige wijze. Zijn meest geliefde kost is insgelijks de honig in de nesten der wilde bijën. Des morgens en des avonds hoort men hem inzonderheid sterk roepen, en dan is het, dat hij zijnen kost gaat zoeken. Wanneer men zig van dezen vogel wil bedienen, moet men zijnen eenigzins eenvormigen toon met zagt fluiten beantwoorden. Alsdan roept de honigwijzer steeds sterker, en nadert onderwijlen meer en meer de plaats, alwaar het bijënnest is. Als men hem uit hoofde van eene rivier of van een bosch enz. niet zo schielijk volgt, komt hij terug, roept steeds sterker, en eindelijk ziet men hem gedurende eenige minuten over eene zekere plaats zweven; alsdan verbergt de vogel zig in een bosch en rust uit.

Op de plaats, die de vogel het laatst aanwees, kan men verzekerd zijn, een bijënnest te vinden.

De gewoone plaats is in de aarde zelve, doch dikwijls hebben de arbeidzaame diertjes het in eenen boom of in eene spleet eener rotze gemaakt. De honigzoekende fretten worden ook menigmaal op deze wijze tot de bijënnesten geleid. Men kan dezen vogel altijd als een' zekeren wegwijzer volgen; want hij word hoe langer hoe heviger, hoe nader hij bij het nest komt, en als men hem slegts een klein gedeelte van den buit laat, word hij daardoor des te begeriger gemaakt: hij vliegt aanstonds weër vooruit en doet nieuwe ontdekkingen. Om die reden laat men hem nooit zo veel, dat hij zig kan verzadigen. De Hottentotten maken deswegens veel werk van dezen vogel, en zijn zeer gestoord, wanneer iemand er eenen doodschiet. Door toeval kan het ook dikwijls gebeuren, dat iemand, die het geroep van dezen vogel volgt, op plaatzen komt, alwaar roofdieren en vergiftige slangen zig onthouden; maar dit is het oogmerk van den vogel niet; hij zoekt zijn voedsel, en de Schepper heeft hem ongetwijfeld in dit gewest geplaatst, wijl de bijën hier in groote menigte zijn, en men dikwijls in groote strecken lands geen water vind, en dus den verborgen wilden honig als eene wezenlijke verkwikking in de zwaare hitte moet beschouwen.

Het nest van dezen vogel heeft de gedaante van eene fles, doch de hals en de opening gaan beneden-

denwaard. Het is van dunne draaden van boombast zamengeweven. Dwars voor de opening is te weêrzijde een koord in de gedaante van eenen boog vastgemaakt, ongetwijfeld, op dat de vogel er op zou kunnen rusten. De honigwijzer heeft voor het overige korte schenkels, zwarte pooten en dunne nagels, groote langwerpige neusgaten in den snavel: ongetwijfeld ruikt hij de bijën; mischien hoort hij ook haar brommen en loert denklijk des morgens en des avonds op de plaatzen, waar de bijën in menigte uit- en invliegen.

Onder de wilde vogels alhier is ook de rietvogel merkwaardig; zijn lijf is karmosijnkleurig en zijne vleugels zijn zwart en groen. Als hij op het riet zit, gelijkt hij naar eene roode lelie. De cobra de capella is, wegens haare beet, zeer gevaarlijk, voornaamlijk in het land der boschmannen. Deze slangen, uit welker kop de Hottentotten hunne asfagaijen vergiftigen, is van eene geele koleur en omtrent agt voeten lang; haar zeer platte kop is in vergelijking van haar lijf zeer groot en boven de oogen verheffen zig kleine schubben, welken de inwoners hoornen noemen. Zij is in de Nimiqua Hottentotten menigvuldig. De boschmannen, die alleen van den boog leven, schijnen van de natuur dit vergift, als hun eenig middel van verdediging tegen hunne talrijke vijanden, bekomen te hebben. Door

den honger geperst, verlaten zij dikwijls hunne bergen en roven het vee van de hollandsche boeren. Indien zij nu deze vergiftige wapens niet hadden, zouden zij niet in staat zijn, om aan de partijën, die in dit geval tegen hun uitgezonden worden, het hoofd te bieden, of hen te ontvlieden; maar op deze wijze gewapend, hebben zij menigen Hollander gedood, en zijn veelen van hunne wonden ter nauwer nood met het leven er afgekomen. Behalven deze slang zijn er ook de kousbandslang, de gehoornde slang, de knalotter, de springotter en de nagtslang. Zij zijn allen ten hoogsten gevaarlijk en ten deele zeer vergiftig.

Onder het vedervee heeft men hier veele korhaanen, eene soort van trapganzen, wilde pauwen, faisanten, wilde ganzen en eenden, waterhoenders, patrijzen en sneppen. Met de sneppenjagt kan men zig menig uur vermaken. De sneppen alhier zijn van de europésche zeer verschillenden, en de faisanten zijn eene soort van patrijzen; zij hebben op elke bruine veder drie rijën witte randen. De haan heeft eenen sterken spoor, doch boven denzelfden nog een wratagtig uitwas voor eenen tweeden. Dezen onthouden zig met de sneppen tusschen de struiken; men vind hier ook veele tammen. Om dezelve te fokken in plaatzen, alwaar zij nog niet geweest zijn, neemt men in herfstmaand een of meer paarren

ren van deze tamme vogels, brengt ze naar het bosch of houtgewas, alwaar men ze wil doen telen, dompelt ze in eenen emmer water, bestrooit ze met asch, om ze weêr te drogen, steekt dan hun kop onder de vleugels en draait ze eenige reizen in de rondte, dat zij geheel duizelig worden, en zet dan altijd eenen haan met eene henne onder eenen struik; dit maakt dat zij zig zeer ligt aan eene plaats gewennen, aldaar broeden en zig sterk vermeerren.

Eindelijk moet ik nog van eene soort van aapen gewag maken, die men aan de Kaap de goede hoop vind; zij hebben eenen kop als een hond en een zeer lelijk vreeslijk gezigt. Het voorste gedeelte van het lijf heeft wel veel gelijkheid met een' mensch; maar de tanden zijn grooter en spitzer. De voorvoeten zijn als handen en de agtervoeten gelijken naar menschen voeten. Het gansche lijf is met haïr bedekt, behalven de lendenen, welken geheel naakt en overal vol lidtekens zijn. Wanneer zij in grooten nood zijn, bij voorbeeld wanneer men de honden op hen aanhitst, of hen slaat, kunnen zij zugten, kermen en wenen als een mensch, die in grooten angst of schrik is. Zij zijn groote liefhebbers van druiven, appelen, ooft en alle dergelijke boom- en tuinvrugten. Als zij in eenen wijnberg komen, alwaar de druiven rijp zijn, eeten zij er gemeenlijk zo onmatig van, dat men ze in zulk een ge-

val het gemakkelijkst kan vangen. Hunne vingers aan de voorvoeten zijn met scherpe nagels voorzien, om welke reden de honden hen niet gaern aanvallen, en men ze ook niet wél tegen hen kan gebruiken. Wanneer in deze gewesten een voerganger bijgeval onder den blooten hemel iets wil eeten, moet hij zeer op zijne hoede zijn; want deze looze dieren merken het ten eersten, en eer men er om denkt, stelen zij iemand een stuk voor den mond weg. Zij zijn hierin niet alleen zeer behendig, listig en diefagtig, maar wanneer hun zulk een trek gelukt is en zij iets gestolen hebben, maken zij gemeenlijk zulke grillen en potzen en koddige gestalten, dat men niet kan nalaten er om te lachen, hoe weinig lust men er anders toe mogt hebben.

Deze dieren hebben eene zekere orde onder zig, en gaan in hetgeen zij willen doen met zo veel kunst, list, loosheid en voorzigtigheid te werk, dat men er zig over moet verwonderen; wanneer zij, bij voorbeeld, eenen vrugttuin of wijnberg willen bestelen, gaan zij in eene geheele bende; dan begeven zig eenigen in den tuin terwijl een van hun op schildwagt moet staan, maar de overigen blijven er buiten en plaatzen zig in eenen rijē, die van de plaats, welke zij willen plunderen, tot aan hunne verzamelplaats strekt. Dit alles nu in orde zijnde, beginnen de aapen in den tuin de appelen en vrugten, welke zij afplukken, aan de geenen, die buiten staan, vaerdig